

Žaža, Stanislav

Jiřímu Jiráčkovi k pětaosmdesátinám

Linguistica Brunensia. 2009, vol. 57, iss. 1-2, pp. 242-243

ISBN 978-80-210-4891-1

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/115132>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

text *Latina pro studenty východoslovanských jazyků* (Brno 2000). Jako jeden z širokého kolektivu autorů se podílel na sestavení *Encyklopedického slovníku češtiny* (Praha 2002).

V roce 2007 se náš jubilant zapojil do řešení výzkumného záměru MŠMT ČR (č. MSM 0021622435) v rámci *Střediska pro interdisciplinární výzkum starých jazyků a starších fází jazyků moderních*, které bylo ustaveno při Ústavu klasických studií na FF MU. Výzkumný záměr je plánován na dobu sedmi let. Za uplynulá dvě léta vyšlo z jubilantova pera několik obsáhlých studií, v nichž autor srovnává fungování dativu, akuzativu a infinitivu ve staré ruštině v porovnání se situací v klasických jazycích (latině a řečtině).

U příležitosti 75. narozenin (2004) byla profesoru Žažovi za jeho celoživotní působení na vysoké škole udělena zlatá medaile Masarykovy univerzity.

I přes pokročilý věk obdivujeme jubilantovo stále pracovní nadšení, jeho lingvistickou erudici a široký rozhled v oboru i zaujetí pro pedagogickou činnost a výchovu mladého vědeckého dorostu. Do dalších let mu přejeme pevné zdraví, osobní pohodu a dostatek elánu do další tvůrčí odborné činnosti.

Aleš Brandner

Jiřímu Jiráčkovi k pětáosmdesátinám

S potěšením můžeme konstatovat, že to, co jsme před pěti lety napsali v našem sborníku (A 52 /2004, 138–139) k osmdesátým narozeninám našeho předního odborníka v oboru jazykovědné rusistiky, profesora Jiřího Jiráčka, DrSc., o jeho duševní i fyzické svěžesti (jezdí dosud na kole!), platí v neztenčené míře i v tomto roce, kdy náš kolega, někdejší vedoucí katedry ruského jazyka filozofické fakulty MU, oslaví den svých pětáosmdesátin (2. 12.).

Jiří Jiráček patří k osobnostem, které svým životem a prací obohatily české i moravské kraje naší vlasti. Rodák z Prahy, student třeboňského gymnázia, absolvoval obor rusistiky a anglistiky na Karlově univerzitě, odkud ho osud zavál na Moravu. Po několikaletém působení na středních školách zaměřily jeho kroky na brněnskou univerzitu. Zde uplatnil své jazykové schopnosti nejprve na celouniverzitní katedře jazyků, z níž postoupil na filozofickou fakultu. Ta se stala jeho osudem téměř na třicet let a na ní dosáhl postupně gradu doktora filologických věd a profesora ruského jazyka.

Řada Jiráčkových statí z oblasti tvoření slov, terminologie a lexikologie a zejména pak dvě obsáhlé syntetické monografie z této oblasti (1971 a 1984), které se dočkaly příznivého hodnocení u nás i v zahraničí, svědčí nejen o šíři a hloubce autorova teoretického záběru a o minuciózní přesnosti a důkladnosti jeho metodického přístupu, ale jsou svým zaměřením mj. důkazem toho, jak mohou být jazykovědné informace svým způsobem spjaty se zdanlivě odlišnou sférou technické a ekonomické problematiky.

Mnohostrannost Jiráčkových zájmů je však patrná i z toho, že se publikačně projevil i v jiných oblastech rusistiky, a to jako spoluautor dvoudílné vysokoškolské učebnice ruské morfologie, další kolektivní publikace o písemné podobě ruštiny a několika středoškolských učebnic. Anglistické vzdělání mu nadto umožnilo věnovat pozornost také konfrontaci některých akcentologických a syntaktických jevů v češtině a ruštině s analogickými útvary v angličtině.

Jako vysokoškolský učitel se prof. Jiráček samozřejmě široce podílel na výchově studentů a mladších vědeckých pracovníků, z nichž řada na něho s vděkem i s uznáním vzpomíná. Není snad ani nutno se zmiňovat o jeho angažovanosti v různých vědeckých i pedagogických institucích, o jeho rozsáhlé oponentské činnosti a účasti na mnoha konferencích, symposiích a jiných podobných akcích.

Ani v období zaslouženého odpočinku, který tráví v jihočeské Třeboni, nezanechal pětáosmdesátiník zájmu o vědeckou a společenskou problematiku, a což zvláště rádi konstatujeme, ani o osudy svého bývalého pracoviště a svých kolegů.

Nezbývá než s jistou dávkou nostalgie poděkovat prof. Jiráčkovi znovu za vše, čím svou dlouholetou činností přispěl k rozvoji oboru, a popřát mu do dalších let nekolisající zdraví, pohodu a zachování příslovečné čilosti.

Stanislav Žaža

Za Ludmilou Pacnerovou

Na začátku léta minulého roku, 24. června 2008, zemřela ve věku nedožitých 83 let PhDr. Ludmila Pacnerová, CSc. Celý její život byl naplněn prací se staroslověnskými a staročeskými památkami.

Narodila se v Třebíči 20. července 1925 a hned po studiích na filosofické fakultě Masarykovy university (obor slavistika a klasická filologie) se jako žákyně prof. Kurze podílela na přípravě excerpt pro akademický *Slovník jazyka staroslověnského*. Posléze se stala autorkou řady hesel tohoto velkého slovníku a trpělivou a pečlivou korektorkou obtížné sazby. Autorsky se účastnila i jednosvazkového díla *Старославянский словарь (по рукописям X–XI веков)*, který vyšel v Moskvě v roce 1994. Nezanedbatelný byl též její podíl na přípravě *Řecko-staroslověnského indexu*, jehož první sešit (Prolegomena) vyšel krátce po její smrti.

Vedle autorské účasti na velkých kolektivních dílech z oboru staroslověnské lexikografie věnovala celoživotní úsilí staročeským památkám z doby Karla IV. a Václava IV., které byly napsány v Emauzském klášteře charvátskou hranatou hlaholicí. Nejdříve zpracovala a vydala v přepisu do latinky staročeské zlomky bible, Comestora a Pasionálu – *Staročeské hlaholské zlomky* (Praha 1986). Uskutečnila tak edici, kterou zamýšlel prof. František Ryšánek. Završením jejího celoživotního úsilí o zpřístupnění staročeských hlaholských památek bylo kritické vydání druhého dílu *České bible hlaholské* (Praha 2000), opět v přepisu do latinky a posléze uspořádání a souborné vydání všech známých staročeských hlaholských zlomků Comestora – *Staročeský hlaholský Comestor* (Praha 2002); je to překlad latinského díla *Historia scholastica* Petra z Troyes, zvaného Comestor. Jak zjistila L. Pacnerová, hlaholské zlomky představují nejstarší staročeský překlad tohoto díla.

S Ludmilou Pacnerovou odešla nejen vynikající znalkyně staročeských hlaholských památek, ale i laskavá a vstřícná žena, žijící velice skromně, věnující do posledních dnů svého života všechn svůj čas a energii práci, bez níž nedokázala žít. Čest její památce.

Žofie Šarapatková

Werner Vycichl

(*20.1. 1909 Praha – †23.9. 1999 Ženeva)

Letos uplyne právě 100 let od narození a 10 let od úmrtí pozoruhodné osobnosti středoevropské orientalistiky, především egyptologie, semitistiky, afrikanistiky, ale též armenistiky. Werner Vycichl se narodil v Praze rodičům rakouského původu, ale jak prozrazuje příjmení, s českými kořeny, jichž si vždy byl vědom. Mládí prožil v Aspangu u Vídně, kde svá studia ukončil r. 1932 doktorátem, který získal obhajobou práce *Untersuchungen über die Hausa-Dialekt von Kano* v Ústavu egyptologie a afrikanistiky (částečně publikována 1934a). Vídeňská univerzita jej vyslala do Luxoru, aby popsal egyptské tradice (1934–38). Zde napsal studii (dosud nevydanou) *Geheimsprachen aus dem modernen Ägypten*. Spolu s Američanem W.H. Worrelem připravil k vydání unikátní záznam posledních reliktní živého koptského jazyka, který ještě v horním Egyptě zachytili (1942). Po návratu do Rakouska se vrátil na vídeňskou univerzitu, jeho práci zde však přerušila válka. R. 1947 se